

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

คำนำ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารองค์กร เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการกับสถานการณ์และรองรับความไม่แน่นอนที่อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุภารกิจขององค์กรให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ และยังเพิ่มโอกาสในการสร้างมูลค่าให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้มีส่วนได้เสีย ชำราชการ ลูกจ้าง และสังคม เพื่อให้การพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นอีกด้วย รวมทั้งสามารถช่วยให้ข้าราชการ และลูกจ้าง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ใช้เป็นแนวทางในการทำงานได้เรียนรู้แนวคิด ขั้นตอน และกิจกรรมในการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐานที่กำหนด และมีส่วนร่วมวิเคราะห์และคาดการณ์เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการระบุแนวทางในการจัดการความเสี่ยงในระดับหน่วยงานและระดับองค์กร เพื่อให้กระบวนการกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงได้

เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริต หน่วยตรวจสอบภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จึงได้จัดทำกรประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เพื่อให้มีการวางระบบพัฒนามาตรการวิธีการลดความเสี่ยงการทุจริต และขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตของหน่วยงานเพิ่มประสิทธิผลของการบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐได้อย่างแท้จริง รวมถึงสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นให้กับประชาชน ต่อไป

หน่วยตรวจสอบภายใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบจะมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาสำเร็จตามความมุ่งหมายที่วางไว้

หน่วยตรวจสอบภายใน
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ที่มาและความสำคัญ	๑
วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง	๒
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๒
ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓
ความหมายของการทุจริต	๓
กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๕
ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๖
ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการ	
ขั้นตอนที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	
ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	
ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	
ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๑. ที่มาและความสำคัญ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริต เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบในเชิงลบ ซึ่งมีปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นต้นตอจากระบบอุปถัมภ์ การขาดคุณธรรม การมีค่านิยมที่ผิดมองว่าการทุจริตเป็นเรื่องปกติ การใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม เป็นต้น ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ เพื่อให้สามารถป้องกันการทุจริตที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต การแก้ไขปัญหาทุจริตที่ยั่งยืนจึงเป็นหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบอันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใสปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้กำหนดแนวทางในการพัฒนา เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้ความสำคัญกับการปรับและหล่อหลอมพฤติกรรมของ “คน” ให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต โดยการเปลี่ยนแปลงวิถีคิด (Paradigm Shift) หรือสามารถ แยกแยะประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวมได้ อีกทั้งยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐผ่านการสร้างนวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงานโดยแนวทางการสร้างความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบเฝ้าระวังเพื่อสกัดกั้นไม่ให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ในการนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จึงจัดทำประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงานด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง

มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยง มาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริตหรือในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มี การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยง มาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช้ การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาหรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่างๆ ภายในองค์กรที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริตและเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีมาตรการระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๓. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. องค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตและ ประพฤติมิชอบจากการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๒. องค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาปฏิบัติงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ปลอดจาก การทุจริตและประพฤติมิชอบ มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้
๓. องค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาได้รับความเชื่อมั่นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและ ภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการของหน่วยงานตลอดจนประชาชนทั่วไป

๔. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ได้แบ่งความเสี่ยงการทุจริตของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๒. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

๕. ความหมายของความเสี่ยงการทุจริต

☞ ความเสี่ยงการทุจริต

หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

ลักษณะการทุจริตในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกเป็น ๗ ประเภท ดังนี้

๑. การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงินการคลัง ส่วนใหญ่เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 ๒. สภาพหรือปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล
 ๓. สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎระเบียบและกฎหมาย
 ๔. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและและขาดคุณธรรมจริยธรรม
 ๕. สภาพหรือลักษณะปัญหาที่เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ในประชาชนทราบ
 ๖. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่างๆ
 ๗. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมี และอิทธิพลท้องถิ่น
- สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

๑. โอกาส แม้ว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแต่พบว่า ยังคงมีช่องว่างที่ทำให้เกิดโอกาสของการทุจริต ซึ่งโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง กฎหมาย กฎระเบียบไม่รัดกุม และอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะข้าราชการระดับสูงก็เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริต

๒. สิ่งจูงใจ เป็นที่ยอมรับว่าสถานะทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเรื่องของวัตถุนิยม สังคมทุนนิยม ทำให้คนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การสร้างควมร่ำรวย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะทำผิดศีลธรรม การทุจริตมากยิ่งขึ้น

๓. การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส การทุจริตในปัจจุบันมีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการทุจริตในเชิงนโยบายที่ทำให้การทุจริตกลายเป็นความชอบธรรมในสายตาประชาชนขาดกลไกการตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นการยกที่จะเข้าไปตรวจสอบการทุจริตของบุคคลเหล่านี้

๔. การผูกขาด ในบางกรณีการดำเนินงานของภาครัฐ ได้แก่ การจัดซื้อ-จัดจ้าง เป็นเรื่องของการผูกขาด ดังนั้น จึงมีความเกี่ยวข้องเป็นห่วงโซ่ผลประโยชน์ทางธุรกิจ ในบางครั้งพบบริษัทที่มีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการภาครัฐ รูปแบบของการผูกขาด ได้แก่ การผูกขาดในโครงการก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ

๕. การได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความยากจนถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการมีพฤติกรรมทุจริต เพราะความต้องการที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องแสวงหาช่องทางเพื่อเพิ่ม “รายได้พิเศษ” ให้กับตนเองและครอบครัว

๖. การขาดจริยธรรม คุณธรรม ในสมัยโบราณ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการเน้นเป็นพิเศษถือว่าเป็นเครื่องวัดความดีของคนในปัจจุบัน พบว่า คนมีความละเอียดรอบคอบและเกรงกลัวบาปน้อยลง และมีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น มองแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่จะยึดผลประโยชน์ส่วนรวม

๗. มีค่านิยมที่ผิด ปัจจุบันค่านิยมของสังคมได้เปลี่ยนจากยกย่องคนดี คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นยกย่องคนที่มีเงิน คนที่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่มีค่านิยมที่ผิด เห็นว่าการทุจริตเป็นวิธีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา เห็นคนซื่อเป็นคนเขื่อ เห็นคนโกงเป็นคนฉลาด ย่อมจะทำให้การทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยไม่มีความละเอียดรอบคอบและบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายของบ้านเมือง

ตัวอย่างของการทุจริตและประพฤตินอกขอบหน้าที่ราชการ

จากหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติ จากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เช่น

- ฉ้อโกง : ไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นพวกพ้อง เรียกรับเงิน เรียกสินบน เรียกของกำนัล
- ปลอมแปลง : ลงโทษเฉพาะคนที่ไม่ใช่พวกพ้อง ช่วยเหลือสมัครพรรคพวกหรือเครือญาติ
- ยักยอก : ลงโทษเกินฐานความผิด ปกปิดความผิดให้พวกพ้อง
- ขโมย : ไม่รายงานข้อเท็จจริง ทำเอกสารเท็จเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง
- กลั่นแกล้ง : ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ เพื่อให้พวกพ้องได้รับผลประโยชน์
- ช่มชู้ให้ผู้อื่นเกรงกลัว เกรงใจ
- ผูกขาดการค้าขายแต่กับพวกพ้องของตนเอง
- บังคับขึ้นใจผู้ได้บังคับบัญชา : ใช้อำนาจหน้าที่เพียดบังเอาผลประโยชน์
- รวบอำนาจ : ไม่มอบหมายงานให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตามความเหมาะสม
- ริดไถจากผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อซื้อตำแหน่งหรือเลื่อนตำแหน่ง
- แต่งตั้งเลื่อนชั้นเฉพาะพวกพ้องของตน
- ปูนบำเหน็จรางวัลแต่เฉพาะพวกพ้องของตน

๖. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมามีการออกแนวทางการควบคุมภายในเพิ่มเติม อีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อปี ๒๐๐๖ เป็นแนวทางการทำรายงานทางการเงิน Internal control over financial report – guidance for small public companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๐๐๙ เป็นแนวทางการกำกับติดตาม Guidance on Monitoring of Internal control ครั้งที่ ๓ ในปี ๒๐๑๓ เป็นแนวทางเพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control – Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ๒๐๑๓ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุมภายใน แต่เพิ่มเติมในส่วนอื่นๆ ให้ชัดเจนขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่อง ในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนองต่อความคาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในกิจการ

สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ – องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ – คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ – คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ – องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ – องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ – กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ – ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ – พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ – ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ – ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ – พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ – ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ – องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ – มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในการดำเนิน

ต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ - มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน องค์ประกอบที่ ๕: กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ - ติดตามแผนและประเมินการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ - ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลา และเหมาะสม ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริง และนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ ในที่นี้ การดำเนินการจะเน้นตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ องค์ประกอบที่ ๒ หลักการที่ ๘ ในเรื่องการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นหลัก

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

- **Corrective** : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

- **Detective** : ฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

- **Preventive** : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

- **Forecasting** : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้า ในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๗. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๕ ขั้นตอน ดังนี้

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการ
- ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๔) การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
- ๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ / ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ประเภทความเสี่ยง : ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ชื่อกระบวนการหรือโครงการ : การประเมินความเสี่ยงด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ในการเรียกรับผลประโยชน์

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
๑	-ประกาศนโยบาย No Gift Policy	การเรียกรับทรัพย์สินหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในการปฏิบัติหน้าที่

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า ๕ ครั้ง/ปี
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๔ ครั้ง / ปี
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๓ ครั้ง / ปี
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๒ ครั้ง / ปี
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยาก หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้น ๑ ครั้ง /ปี

๒. เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	
๕	สูงมาก	- เกิดความเสียหายต่อองค์กร เจ้าหน้าที่ลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม - เกิดความเสียหาย หน่วยงานภายนอกเข้าตรวจสอบความเสียหาย
๔	สูง	-กระทบภาพลักษณ์หน่วยงาน มีการร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	ปานกลาง	- หน่วยตรวจสอบภายใน เข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียน
๒	น้อย	มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	น้อยมาก	มีการพาดพิงคนภายในหน่วยงาน

๓. แผนภูมิความเสี่ยง

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕*๑=๕)	สูง (๕*๒=๑๐)	สูงมาก (๕*๓=๑๕)	สูงมาก (๕*๔=๒๐)	สูงมาก (๕*๕=๒๕)
๔	ต่ำ (๔*๑=๔)	ปานกลาง (๔*๒=๘)	สูง (๔*๓=๑๒)	สูงมาก (๔*๔=๑๖)	สูงมาก (๔*๕=๒๐)
๓	ต่ำ (๓*๑=๓)	ปานกลาง (๓*๒=๖)	ปานกลาง (๓*๓=๖)	สูง (๓*๔=๑๒)	สูงมาก (๓*๕=๑๕)
๒	ต่ำ (๒*๑=๒)	ต่ำ (๒*๒=๔)	ปานกลาง (๒*๓=๖)	ปานกลาง (๒*๔=๘)	สูง (๒*๕=๑๐)
๑	ต่ำ (๑*๑=๑)	ต่ำ (๑*๒=๒)	ต่ำ (๑*๓=๓)	ต่ำ (๑*๔=๔)	ปานกลาง (๑*๕=๕)

- สถานะสีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ (น้อยกว่า ๕ คะแนน)
- สถานะสีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง (๕-๙ คะแนน)
- สถานะสีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง (๑๐ - ๑๔ คะแนน)
- สถานะสีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก (๑๕ คะแนน ขึ้นไป)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง	RISK Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
๑	- ประกาศนโยบาย No Gift Policy	การเรียกรับทรัพย์สินหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ใดในการปฏิบัติหน้าที่	๑	๑	๒	ต่ำ

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
๑	- ประกาศนโยบาย No Gift Policy	การเรียกรับทรัพย์สินหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในการปฏิบัติหน้าที่	ต่ำ	๑. ประกาศนโยบายและมอบนโยบายเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐ ๒. มาตรการควบคุมการดำเนินงาน ๓. สร้างวัฒนธรรมองค์กร	- ดำเนินการประกาศนโยบาย No Gift Policy ผู้บังคับบัญชาให้มีการควบคุมและติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดให้มีการสอบทานและกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบโดยเคร่งครัด ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม/หลักธรรมาภิบาล	ไตรมาส ๑ ไตรมาส ๑ -๔ ไตรมาส ๑ -๔	ทุกส่วนราชการ ทุกส่วนราชการ ทุกส่วนราชการ

ชื่อ

ผู้จัดทำ

(นางสาวณัฐรุตสา แสไพศาล)

หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน

ชื่อ

(นางยลดา หวังศุภกิจโกศล)

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

แบบรายงานผลการดำเนินการแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินงาน	ผลการดำเนินการตามแผนฯ	หมายเหตุ
๑	ประกาศนโยบาย No Gift Policy	การเรียกรับทรัพย์สินหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในการปฏิบัติหน้าที่	ต่ำ	๑. ประกาศนโยบายและมอบนโยบายเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐ ๒. มาตรการควบคุมการดำเนินงาน ๓. สร้างวัฒนธรรมองค์กร	ดำเนินการประกาศนโยบาย No Gift Policy ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการดำเนินการอย่างใกล้ชิดมีการสอบถามและกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบโดยเคร่งครัด ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม/หลักธรรมาภิบาล	บุคลากรและเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการรับของขวัญและของกำนัลทุกชนิด เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามระเบียบอย่างเคร่งครัด เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจในข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติ	

ชื่อ

ผู้จัดทำ

(นางสาวณัฏฐ์วศา แสนไพศาล)

หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน

ชื่อ

(นางยลดา ทวีวงศ์กิจโกศล)

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา